

Re Original title: *Haarmann*, Kriminalroman, by Dirk Kurbjuweit.

© Copyright 2020 by Penguin Verlag, a division of Verlagsgruppe Random House GmbH, Muenchen, Germany.

First published in German in 2020 by Penguin Verlag, a division of Verlagsgruppe Random House GmbH, Muenchen, Germany.

First published in English in 2021 by The Text Publishing Company, Australia.

© Text copyright by Dirk Kurbjuweit

All rights reserved by Dirk Kurbjuweit throughout the world.

© 2021 by Editura Lebăda Neagră
pentru prezenta ediție în limba română

Această carte este protejată de legile copyrightului. Reproducerea, multiplicarea, punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea deținătorului copyrightului constituie încălcări legislative cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în vigoare.

Credit foto copertă: © iStock.com/Vlue

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră

Iași, B-dul Chimiei nr. 2, bl. C1, et. 2, ap. 22, 700391

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

KURBJUWEIT, DIRK

Dispăruții : roman polițist / Dirk Kurbjuweit; trad. din lb. germană de Andreea Odoviciuc. - Iași : Lebăda Neagră, 2021

ISBN 978-606-9682-34-0

I. Odoviciuc, Andreea (trad.)

821.112.2

Dirk Kurbjuweit

DISPĂRUȚII

Roman polițist

Traducere din limba germană
de Andreea Odoviciuc

Lebăda Neagră

Iași, 2021

Trei întrebări adresate lui Dirk Kurbjuweit

- *Dragă domnule Kurbjuweit, Disparuții este un roman despre cel mai spectaculos caz penal din istoria germană. Cum ați ajuns să scrieți despre acest subiect?*

DK: Prin intermediul filmului *Der Totmacher* (Aducătorul de moarte) al lui Romuald Karmakar, în care Götz George joacă rolul lui Fritz Haarmann. Un film cu adevărat extraordinar. De atunci subiectul m-a fascinat, mai ales pentru că acțiunea se desfășoară pe fundalul evenimentelor politice din vechea Republică de la Weimar, a puciului lui Hitler și a radicalizării societății. De aceea mi-am scris cartea din perspectiva investigatorului care devine conștient de dimensiunea politică a acestui caz.

- *Deși romanul dumneavoastră Angst (Frică) se bazează pe experiențe personale, acolo ați avut multă libertate artistică. În cazul romanului Disparuții însă, a trebuit să țineți cont de fapte istorice cunoscute publicului larg. A fost mai ușor să povestiți cazul real al disparuților decât un caz inventat oarecare?*

DK: Mai dificil, pentru că, oricât de spectaculos ar suna realitatea, ea nu constituie încă un roman. Pentru a putea povesti în mod palpitant cazul istoric al unui criminal în serie sub formă de roman polițist, a trebuit să construiesc mai întâi o structură dramaturgică funcțională.

Respectiv *Investigatorul dumneavoastră se confruntă cu dușmani ai Republicii, antisemiți, teroriști de dreapta. Considerați că Dispăruții este o carte actuală, având în vedere fundalul istoric al acțiunii?*

DK: Ce m-a interesat pe mine la acest caz au fost implicațiile lui politice, în special întrebarea pe care mulți și-au pus-o pe atunci, în anii '90: este în stare o democrație să garanteze siguranța; poate ea să își protejeze cetățenii de acte violente aplicând măsuri specifice statului de drept? Sau este prea laxă pentru așa ceva? De aceea, Robert Lahnstein, investigatorul meu, primește nu doar sarcina de a rezolva cazul și de a pune în sfârșit capăt crimelor, ci și pe aceea de a apăra democrația de dușmanii ei. Această sarcină ne revine și nouă astăzi: trebuie să ne apărăm democrația cu mijloace legale, civile în fața dușmanilor ei, iar statul nostru de drept trebuie să garanteze siguranța oamenilor în orice împrejurare.

Capitolul I

Mergea de o oră de-a lungul străzii Landstraße și încă nu se iveau zorii zilei. Tânjea după lumină, însă îi era teamă să nu fie văzut. Încă nu se întâlneau cu nimeni, doar un automobil îi ieșise în cale la un moment dat, iar el se ascunsese în spatele unui copac. Șoferul privea fix înaintea, însoțitorul lui de pe scaunul din dreapta dormea, având capul rezemat de geamul lateral. Băiatul așteptă până când zgomotele produse de mașină se stinseră, apoi ieși de după copac și merse mai departe. Se uită la ceas. Era ora cinci și jumătate, iar la șase și cinci minute pleca trenul. Avea să îl prindă, era sigur de asta. Dacă nu cumva avea să îl prindă cineva pe el înainte. Privi în jur. Calmează-te, își spuse el, de ce te-ar urmări cineva, de ce te-ar căuta cineva? Mama și tata dormeau încă. La ora șase aveau să se trezească, iar la șase și un sfert aveau să vină să îl trezească pe el. Asta era programul lor.

Nu era ceasul lui, era ceasul tatălui său. Doar atât șterpelise, nimic mai mult. Bani erau ai lui, îi pusese deoparte. Nu erau mulți, abia dacă îi mai rămăsese ceva, dar până la portul Bremerhaven aveau să îi ajungă. Ceasul avea să îl trimită înapoi tatălui său, imediat ce ajungea la destinație. Așa stabilise de la bun început și asta îi și scrisese tatălui. „O să primești ceasul înapoi”, scrisese el

într-o scrisoare de rămas-bun, „doar l-am împrumutat. O să ne revedem, îți promit”. Nimic mai mult. Nu putea să-și dezvăluie destinația, restul aveau să îl afle în curând. Poate că avea să fie o alinare pentru ei.

Deodată auzi un trosnet, un huruit, un găfâit. Tânărul tresări, scăpă valiza din mână și înlemni, neștiind ce se întâmpla. O umbră trecu repede pe lângă el, o căprioară traversă strada. Apoi încă una. Doamne Dumnezeule, ce tare se speriasă. Căprioarele goniră spre câmp, se adânciră în el, apoi se opriră în loc, se întoarseră și acum se uitau la băiat. Creaturi proaste. Bătăile inimii i se liniștiră, își ridică valiza și merse mai departe.

Ceva lumină pe cer în depărtare, o licărire gălbuie și iată că se vedeau deja primele case din micul oraș. Doi călăreți se apropiară de el din spate, domol, la pas, deci clar nu erau în urmărire. Îl salutară și trecură pe lângă el.

Îi era foame. Pornise la drum fără să ia micul dejun, fără să bea cafea. Era șase fără un sfert când ajunse în oraș. Intră într-o brutărie, își cumpără trei sandvișuri, pe unul îl mănâcă imediat, din mers, dar celelalte două trebuiau să îi ajungă până în Hanovra. Acolo urma să aibă răgaz înainte să schimbe trenul și avea să își permită o masă de prânz caldă, una mică, un cârnat și o salată de cartofi. Oamenii pe care îi vedea în jur nu îi acordau atenție, se grăbeau spre muncă, spre piață. Cu toate astea, îi era teamă că cineva îl va recunoaște, va veni să îi vorbească. Dar nu se întâmplă asta. La șase fără cinci ajunse la gară. Își cumpără un bilet de călătorie și urcă în trenul de Hanovra.

Spre sfârșitul serii, după ce Müller plecase deja de mult, iar pe holurile sediului de poliție se instalase liniștea, bărbatul coborî în arhivă. Făcuse rost de chei cu permisiunea șefului de secție, întrucât lucra adesea până noaptea târziu. Aprinse lumina, clac. Lahnstein privea acum șirurile de rafturi cu dosare, care mai subțiri, care mai stufoase. Un aer cu o textură unsuroasă, îmbibat cu vaporii emanați de bibliorafturi, mirosul hârtiei îngălbenite, al zilelor trecute.

Ceea ce căuta el erau dosare noi, nu îngălbenite, nu deteriorate de răsfoiri excesive. Luă șirurile de rafturi pe rând. Începea de jos, îngenunchea, apoi se îndrepta lent până când trebuia să se întindă pentru a putea distinge ceva. Se mișca astfel spre stânga, procedând la fel când ajungea pe partea cealaltă. În curând începură să-l doară genunchii și își simți gâtul înțepenit. Tuși din cauza prafului.

Un prim dosar care părea să fie nou. Îl scoase de pe raft și îl deschise. Un criminal, soția și proprii copii. Puse dosarul la loc, după care continuă. La final, după două ore, găsi ceea ce căuta. Un dosar gol, carton strălucitor, nefolosit, așezat sub litera J, dar asta nu însemna nimic. Probabil că mutaseră bibliorafturile, astfel încât să nu-și poată da nimeni seama documentele cărui caz lipseau. Ceva în apropierea lui J – Lahnstein bănuia că un nume care începe cu o literă între G și M.

Încuie ușa de la arhivă, își luă pălăria și paltonul și merse spre casă, făcând, ca de obicei, un ocol pe la teatru, acolo unde așteptau prostituații, în special băieții numiți

„păpușei”. Puștani îi ieșeau din umbrele copacilor, mergeau la braț cu el, iar unii îi puneau uneori mâna între picioare. Lahnstein dădea la o parte mâna obraznică și le zicea printre dinți „ai grijă”, un îndemn care pentru el avea dublu sens. Băieții râdeau. El mergea mai departe, privindu-i cu colțul ochiului pe ceilalți bărbați să vadă dacă cineva se comportă nefiresc. Dar ce era nefiresc aici în afară de faptul că toți încercau să se comporte firesc? Spera la o întâmplare fericită, o sclipire de moment.

La scurt timp după miezul nopții, ajunsese la pensiunea unde era cazat, o clădire mare în care fuseseră închiriate trei încăperi. Momentan el era singurul oaspete. Pantofii jos, așa era regula, după care merse în camera sa pășind pe parchetul văluos. În așteptarea somnului, se temea de visul recurent. După o oră, adormi.

Trebuie să privească spre soare pentru că de acolo o să vină, să îl ia prin surprindere. Fiind mascați de lumină, poate să îi distingă abia târziu. Privește spre soare, privește în față, privește în jos unde țăranii își lucrează câmpurile. Vite pe pășuni, un automobil pe un drum de țară, sate, gospodării, oameni pe malul unui râu.

Soarele, fii atent la soare. Nimic. Ascultă atent. Motorul huruie regulat, vântul vâjâie, sunetele obișnuite. Totul e în regulă.

Privește spre locul din spate, unde stau Lissy și August, August așezat în poala lui Lissy. Lissy îi strigă ceva, dar el nu o înțelege. Ea îi face cu mâna, gesticulează. Lahnstein privește spre soare, dar nu e nimic acolo. Privește în jos,

prin micuța cameră de bombe a avionului și vede o turlă de biserică, un heleșteu, case. Pace. Apoi însă i se poticnește motorul, iar elicea începe să se învârtă din ce în ce mai încet.

Planează, alunecă în jos, se prăbușesc, dar lent. Lahnstein se uită din când în când în spate. August a adormit, iar Lissy îl ține strâns în brațe. Își întoarce privirea înainte, caută un loc unde să poată ateriza. O câmpie plană, o stradă care să nu fie mărginită de copaci. Dar acolo sunt doar stânci, munți și râuri care se unduiesc prin defileuri, teren dur, arid. O aterizare forțată, nu mai există nicio altă posibilitate. Dar nu se ajunge la asta, se trezește înainte să atingă pământul sau să se facă țandări de un munte.

Lahnstein se trezi cu senzația că încă s-ar afla în zbor, dar vedea deja camera în care dormea, marginea patului, mica fereastră, dulapul strâmb, cârligele de pe perete de care erau agățate lucrurile lui. Era treaz, dar se prăbușea spre pământ. Asta era cel mai urât moment.

Apoi trecea. Stătea neclintit în pat, supraviețuise. Privi spre ceasul de pe noptieră. Șase și jumătate dimineața. Lahnstein prefera ca visul acela să-l chinuie în miezul nopții. Așa putea să adoarmă la loc și să se odihnească. Acum însă trebuia să poarte cu el toată ziua senzația de cădere și prăbușire. O zi cu un alt băiat?

Ultimul fusese dat dispărut pe 27 octombrie 1923, înaintea lui fusese unul pe 25 octombrie, iar altul pe 12 octombrie. În septembrie fusese dat dispărut un băiat, în august unul, în iulie pauză, în iunie unul, în mai doi,

în aprilie pauză, în martie unul. Primul dispăruse la data de 12 februarie 1923, Fritz Franke. Numele lor erau fixate adânc în mintea lui Lahnstein, în sufletul lui; îi cunoștea pe toți.

Nu sesiza un ritm anume. Analizase intervalele, calculase, împărțise, formase grupuri, trasase linii, săgeți. Nimic, niciun tipar. Cel mai mare interval dintre fapte, dacă într-adevăr exista așa ceva, era de două luni, între 20 martie și 23 mai, iar cel mai scurt era de două zile, la sfârșitul lunii octombrie. Zece băieți, cu vârste între 13 și 18 ani, dintre care patru aveau 16 ani, formau astfel grupul cel mai numeros. Heinz Brinkmann era ultimul deocamdată și avea 13 ani. Lahnstein studiasse ore întregi până și vârstele victimelor, le asociase cu datele disparițiilor. Niciun tipar.

Nici un cadavru, nici măcar unul. Pe lângă asta: nicio pistă.

Lahnstein se ridică din pat, clătînându-se ușor. Încă nu aterizase complet. Și dacă se terminase? Dacă nu ar mai dispărea niciun alt băiat? Atunci tot ar avea zece cazuri de elucidat. Își pusese speranțele în următorul caz. Spera ca acesta să-i aducă o pistă, să-i ofere un cadavru, ceva de la care să poată să pornească. Un gând respingător, dar adevărat. Avea nevoie de un nou caz. Avea nevoie de un mort, avea nevoie de o crimă. Asta aștepta, știa prea bine, deși își spunea că nu e adevărat, că nu avea cum să fie adevărat. Totuși, el nu era așa. Spera că nu.

Trase cu urechea prin ușa, nu auzi nimic și ieși afară, apoi merse clătinat spre toaletă, fiind îmbrăcat încă în

pijama. Întrucât nu avea nici cel mai mic indiciu despre cum se petrecuseră faptele, cine ar fi putut fi făptașul, imaginația lui nu cunoștea limite. Putea și trebuia să își imagineze orice: carnagii, porniri ucigașe. Când se trezea cum se trezise astăzi, când mintea îi era atât de tulbure și vulnerabilă, se transforma în Heinz Brinkmann în ultimele minute de viață. Era jupuit de viu și țipa în continuu în gândurile lui. Mai erau și zile în care se transforma în făptaș, unul dintre ei. Cu un cuțit în mână. Dar de ce un cuțit? Doar nu știau nimic, absolut nimic.

Era vorba într-adevăr de crime? Uneori, în momente de optimism, avea îndoieli. Până la urmă, era vârsta la care băieții, pur și simplu, își luau tălpășița spre America, spre Legiunea străină. Mulți erau triști din cauză că războiul se terminase înainte ca ei să apuce să fie recrutați. De aceea erau în căutarea propriului lor război, călătoreau la Strasbourg, se înrolau, luptau în oarecare jungle și deșerturi. Era plauzibil.

Robert Lahnstein trase cu urechea prin ușa de la toaletă, nu auzi nimic. Deschise ușa și dădu nas în nas cu figura de alcoolică a proprietăresei, care se furișase până în fața băii și îl aștepta în liniște. O rochie tip capot gri, papuci de casă gri.

— E totul în ordine?

— Da.

— Și criminalul?

— În curând.

Trebuia să o împingă ușor la o parte ca să se strecoare pe lângă ea, fiindcă femeia îi bloca drumul spre cameră.

Când apăsa clanța în jos, proprietăreașa spuse în urma lui:

— S-a găsit carne de om.

Bărbatul se întoarse cu fața spre ea.

— Unde?

— La hanul Wirtshaus Walterscheidt.

— Și de unde știți dumneavoastră că era carne de om?

— Era un ins acolo, care a trăit în Africa, și el a spus că era sigur carne de om. A scuipat-o afară.

— Pot să vorbesc cu el?

— Nu-l cunosc. A plecat imediat, atâta era de scârbit.

Așa se întâmpla de fiecare dată. Isterie, zvonuri, dar niciodată nu se concretiza nimic, toți auziseră ceva, dar nimeni nu știa nimic.

— De ce ar vrea cineva să vândă carne de om? o întrebă Lahnstein pe proprietăreașă.

Femeia își coborî vocea:

— Așa micșorează deficitele, mențin prețurile la un nivel acceptabil. Guvernul e în spate, berlinezii.

— Aiurea.

Lahnstein intră în cameră, închise ușa, se postă în fața chiuvetei: în sfârșit era stabil pe picioare. Micul avion aterizase, era țândări, în orice caz părăsise văzduhul și îl predase pe el pământului. Se spală rapid, se rase în grabă. Privi în ochii de un albastru deschis, la chipul suplu, nasul și urechile neremarcabile, ci mai degrabă gingașe, care nu îi plăceau, și la fruntea înaltă care, în schimb, îi plăcea. Pielea deschisă la culoare, o aluniță în partea dreaptă, lângă nas.

Odată ajuns în cafenea, aruncă o privire în ziarul de dimineață. Un nou caz? Nu. Hitler, toți scriau încă frenetic despre Hitler. Puciul din München, marșul de la Sala generalilor Feldherrnhalle. Cu nimeni altul decât Ludendorff. Tentativă eșuată. Hitler era în arest preventiv. *Ce bine!* gândi Lahnstein. De altfel, lumea l-ar fi învinovățit pe el de organizarea puciului. Pentru că nu a fost în stare să elucideze seria de crime. Țara era încordată. Sau doar el era încordat? *Liniștește-te*, își spuse el.

Luă în mână un ziar regional, se retrase într-un colț îndepărtat, după care comandă cafea și ceva produse de patiserie. În secțiunea cu știri locale, căută rapoartele poliției. Bătăi, furturi, mărfuri de contrabandă confiscate, un viol. Auzise deja de asta cu o zi înainte. Făptașul fusese purtat prin fața biroului său din secția de poliție. Un bărbat de 50 de ani, care o atacase pe vecina lui în pivniță. Femeia avea 41 de ani. Cazul nu îi oferea nicio pistă spre băieții lui. Totuși, intenționa să se uite pe procesele verbale. Răsfoi înapoi la primele pagini și citi totul despre tentativa de puci. Hermann Göring scăpase. Lahnstein îl întâlnise la un moment dat pe un aerodrom. Era considerat un as. Acum fusese dat în urmărire.

Lahnstein își puse pălăria, plăți și, cu gulerul ridicat, plecă prin vânt și ploaia ușoară. Își ținu pălăria strâns, merse grăbit pe alei, trecu pe lângă micile case gârbovite, asemenea unor oameni mult prea bătrâni. Clădirile stăteau strâmbe, de parcă s-ar fi sprijinit una de alta, afișând paiente, fațade decolorate, ici și colo cartoane în loc de geamuri de sticlă, uneori și sticlă opacă. Pavaj cu ciobituri și valuri, un peisaj de piatră. Copitele cailor păcăneau

agale, treceau calești cu mărfuri, uneori câte un automobil însoțit de claxoane furioase. Pietonii erau mai rapizi în toată această învălmășeală, cei mai rapizi fiind băieții care împărțeau ziare. Ei erau și cei mai gălăgioși. „Puci la München, Hitler în închisoare!” Dar nicio persoană dată dispărută. *Aveți grijă*, gândi Lahnstein, *erau de vârsta voastră*. Până în prezent, printre victime nu se număra niciun băiat de ziare. Majoritatea erau muncitori, meșteșugari încă în ucenicie. Asta îi dădea de gândit: de ce nu fusese vorba de elevi de liceu, de ce nu copii din familii bogate? Să fie vorba de 175¹? Probabil.

Învălmășeală pe podul îngust Leine-Brücke, miros de rufe prost spălate, de oameni care făceau baie cel mult o dată pe săptămână, miros de haine vechi, schimbate rar, spălate și mai rar. Neplăcut, dar Lahnstein era îngăduitor. Perioada hiperinflației nu era o perioadă a igienei. Lumea era prea săracă pentru a-și cumpăra haine noi, prea distrasă ca să mai țină cont de igienă, permanent preocupată să scape de banii vechi și să-și procure bani noi, mereu atentă la prețuri, pregătită să facă trocuri. Îmbrăcămintea se dădea în schimbul alimentelor. Puteai mirosi asta. Lahnstein însuși trecuse printr-o astfel de fază. Paltonul lui era uzat, dar nu știa când ar trebui să-și cumpere unul nou. De ceva timp, valoarea monetară se stabilizase. Intenționa să mai aștepte.

1. Conform articolului 175 din vechiul Cod penal al Germaniei, care prevedea sancționarea relațiilor sexuale între persoane de sex masculin, numărul 175 a fost folosit în spațiul german ca sinonim pentru „homosexual”.

Un bărbat îl izbi în umăr și îl lovi destul de tare pentru că Lahnstein, adâncit în gânduri, nu-l văzuse venind spre el. Privi în jur, văzu un palton lung până în pământ, un spate îngust, o mânecă goală. Voia să-l ajungă din urmă pe bărbat, să-l ia la întrebări, dar nu o făcu. „Somme”, avea să strige bărbatul, „Verdun, Isarco!” Astea erau cuvintele care explicau totul, care scuzau totul. Inclusiv în secția de poliție.

Lahnstein merse grăbit mai departe, de acum înaintea ceva mai atent. Chibrituri, fulare, șosete, țigări, vase, cuțite, toate aceste obiecte îi fură oferite pe o distanță scurtă, întinse spre el uneori fără niciun cuvânt, însoțite doar de o privire rugătoare. Se transformaseră într-un popor de negustori din pricina războiului. *Mai întâi eroi, acum negustori*, gândi Lahnstein cu amărăciune. Nu cumpărase nimic, nici măcar țigări, deși stocul lui pentru ziua respectivă era la limită. Voia să meargă seara la magazinul de trabucuri. Oare datorită proprietarei? Se rușină puțin din cauza aceluși gând, întrucât Lissy încă stătea în avion. Marea, vântul, elicea apatică. Uneori Lissy arăta de parcă ar fi vrut să-i facă din mână, dar era prea slăbită pentru a-și ridica brațul. August dormea.

Un cal urină lângă el, iar jetul puternic se izbi de pavaj și îi stropi pantofii. Peste tot era mizerie de la cai, împrăștiată și întinsă de ploaie. Cu cât se apropia mai mult de secția de poliție, cu atât mai mare îi era frica. Nu voia să fie așteptat de un cuplu de părinți, mamă și tată, sau mai rău: de o văduvă al cărei fiu, care semăna atât de mult cu tatăl lui, dispăruse. Și totuși voia asta.